

سیستان و بلوچستان و عمق فاجعه 61 هزار بازمانده از تحصیل

محمد بلوچزهی

بی‌تردید نیروی انسانی از اساسی‌ترین ارکان و عناصر توسعه یک کشور تلقی می‌گردد و نیز نقش نخست ثروت آفرینی را در کشورهای توسعه یافته عهده‌دار است و در این میان نظام آموزشی مطلوب و استاندارد هم به همان اندازه می‌تواند پایه‌ها و ستون توسعه هر کشور را مستحکم نماید و تقویت و بازدهی مطلوبی را برای روند پیشرفت و توسعه نیروی انسانی یک جامعه به ارمغان بیاورد.

به تازگی مقامات محلی آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان اعلام کرده‌اند آمار بیش از 61 هزار بازمانده از تحصیل تا سال 1400 در سیستم آموزشی این استان به ثبت رسیده که گرچه در این اظهارات به درستی علل بازماندن از تحصیل کودکان بلوچ و سیستانی عنوان نشده اما پرواضح است دلایل مختلفی منجمله فقر و محرومیت، نداشتن شناسنامه و در دسترس نبودن آسان خدمات آموزشی سبب گردیده تا آینده کودکان و آینده‌سازان این سامان در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد و فرصت رسیدن به رویاها را از ایشان سلب نماید و دست‌نیافتنی.

حال اگر کشوری اینگونه تراژدی با زوال سرمایه‌های اجتماعی و نیروی انسانی خویش مواجه گردد چه فاجعه زیان‌باری آینده آن کشور را تهدید خواهد نمود و با چالش‌های متعدد مواجه خواهد ساخت؟ متأسفانه عمق فاجعه 61 هزار بازمانده از تحصیل برای بسیاری از مقامات قابل درک نیست و مسلماً دیر یا زود تبعات ناشی از آن دامنگیر این استان پررنج و چالش و مصیبت و نیز حتی کشور خواهد شد و دود حاصل از این نارسایی عظیم آموزشی و زوال سرمایه‌های اجتماعی به چشم جامعه خواهد رفت و ثبات و امنیت و توسعه در عرصه‌ها و ابعاد مختلف منطقه.

فراموش نکنیم که همین دیروز در بحبوحه سلطه طالبان بر افغانستان شایعاتی مبنی بر پیوستن شماری از جوانان سیستان و بلوچستانی به گروه طالبان برای عملیات تصرف این کشور منتشر شد و نیز تجربه نشان داده عمده افرادی که جذب گروه‌های اینچنینی در استان میشوند از سطح سواد بسیار پایینی برخوردارند و این 61 هزار نفر بازمانده

از تحصیل نیز یعنی آتش زیر خاکستر آسیب‌های اجتماعی. به هر روی از دیر باز سیستان و بلوچستان با معضل دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل دست به گریبان بوده و در این میان همواره دولت‌ها آمده و رفته‌اند بدون آنکه اثرات ماندگار و عملکرد مطلوب و اساسی از خود برای چاره‌جویی، رفع یا کاهش ریشه‌ای این فاجعه اجتماعی بر جای بگذارند.

بدون شك عوامل متعددی در زایش و پروارشدن سالانه آمار بازماندگان از تحصیل سیستان و بلوچستان دخیل است اما آنچه که این وضعیت را تشدید نموده نظام آموزشی فشل، ناکارآمد و مبتلا به روزمرگی است که با گذشت سال‌های مواجهه با این معضل همچنان مستاصل مانده و عاجز از غلبه بر این آسیب و چالش آموزشی و اجتماعی.

باید توجه داشت راه‌حل‌های این معضل موجود بر سر راه سیستم آموزشی سیستان و بلوچستان چندان پیچیده و غیر قابل دسترس نیست که نظام آموزشی تاکنون از رفع و چاره‌جویی و درمان آن اینگونه مستاصل بماند و سر درگم و عاجز. در وهله نخست و نیز در شرایط فعلی یکی از مهم‌ترین عواملی که تشدید می‌نماید آمار بازماندگان از تحصیل را، بیشتر ریشه در کمبود اعتبارت و بودجه تخصیصی لازم به این استان دارد و نگاه نابرابر حاکم بر نظام آموزشی که پایین بودن سرانه فضای آموزشی، کمبود کلاس درس، سرانه ناچیز طرح سرویس روستا مرکزی یا همان سرویس حمل و نقل و جابه‌جایی دانش‌آموزان روستایی، کمبود دبیران تخصصی، نیروی انسانی و کیفیت پایین آموزش از جمله علل این وضعیت هستند.

به‌طور مصداقی باید اشاره نمود که دولت سالانه اعتبارات بسیار ناچیز و اندکی را برای جابه‌جایی دانش‌آموزان روستایی به مراکز آموزشی برخوردار به وزارت آموزش و پرورش تخصیص می‌دهد و در چنین شرایطی جبران کمبود بخشی از هزینه‌های حمل و نقل بر عهده دانش‌آموز خواهد بود که عمدتاً روستایی هستند و نیازمند؛ بنابراین تحمیل هزینه‌های مضاعف آموزشی به خانواده‌ها در مناطق روستایی بسیار فقیر و محروم یکی از مهم‌ترین عوامل ترك تحصیل دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی به ویژه روستاهای دور افتاده و کم‌تر برخوردار است. حال با این حساب خانواده‌های روستایی که از تهیه و تامین نیازهای روزانه ضروری و غذایی خویش عاجز هستند و ناتوان چگونه قادر به پرداخت هزینه‌های مربوط به آموزش و ایاب و ذهاب دانش‌آموزان خود خواهند بود؟! و از طرفی کمبود فضای آموزشی و برگزاری کلاس‌های مختلط، و دوری مراکز آموزشی از روستاها از دیگر عوامل این بحران محسوب می‌شوند.

به هر جهت در وهله نخست برای درك بهتر تبعات فاجعه بار 61

هزاربازمانده از تحصیل و هزینه‌های جبران‌ناپذیری که روی دست جامعه خواهد گذاشت می‌بایست متولیان و مسوولان امر را توجیه نمود و قانع؛ سپس مطالبه تخصیص اعتبارات لازم برای کاهش آمار بازماندگان از تحصیل را باید داشت.

□□□□□□ 1400 □□□ 17 □□□□□□ □□□□□□□□□□□□